
Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

MT Netwerk Preventie

Corona-inclusieve
Volksgezondheid
Toekomstverkenning
(C-VTV)

7-7-2020

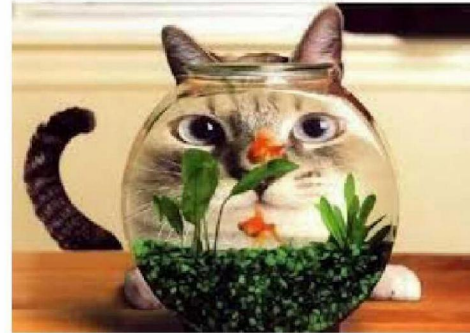
C-VTV | 7 juli 2020

1

Doel vandaag

- Toelichting aanpak C-VTV
- Input ophalen vanuit beleid
- Vragen aan het MT-Netwerk:
 - *Welke ontwikkelingen en/of opgaven zijn mogelijk relevant om mee te nemen in de C-VTV?*
 - *Wat zijn vragen over de toekomst die je in de C-VTV beantwoord zou willen zien?*
 - *Hoe kan de C-VTV input zijn voor beleid?*

De impact van COVID onzeker

- Welke signalen staan voor een ...
 - ingrijpende en blijvende impact
 - beperkte en/of tijdelijke impact
- En wat weten we gewoon nog niet?

Uitgangspunten C-VTV

- Doel:
 - Inzicht geven in de belangrijkste (toekomstige) **ontwikkelingen** voor volksgezondheid (en zorg),
 - Welke maatschappelijke **opgaven** komen hier uit voort en wat kunnen we aan deze opgaven doen?
 - En nu: wat betekent (de kennis over) de huidige pandemie voor deze toekomstige ontwikkelingen en opgaven
- Korte termijn (0-5 jaar) en middellange termijn (5-20 jaar)
- Bredere afweging van maatregelen ondersteunen en beter voorbereid zijn in de toekomst

Wat nemen we mee?

- Waar mogelijk kwantitatief, ook kwalitatief van belang
- Zowel positieve en negatieve effecten meenemen
- We beschouwen in de C-VTV:
 1. Lange termijn ontwikkelingen zoals vergrijzing en klimaat
(nog steeds urgent, ook zonder invloed van COVID)
 2. Bekende ontwikkelingen die beïnvloed worden door COVID
 3. Nieuwe ontwikkelingen die voortkomen uit COVID-dreiging
- We onderscheiden – indien relevant en zinvol – specifieke doelgroepen

Governance en afstemming

Toetsing methode en inhoud:

- Interne Klankbordgroep RIVM
- Wetenschappelijke Advies Raad (WAR)

Beleid:

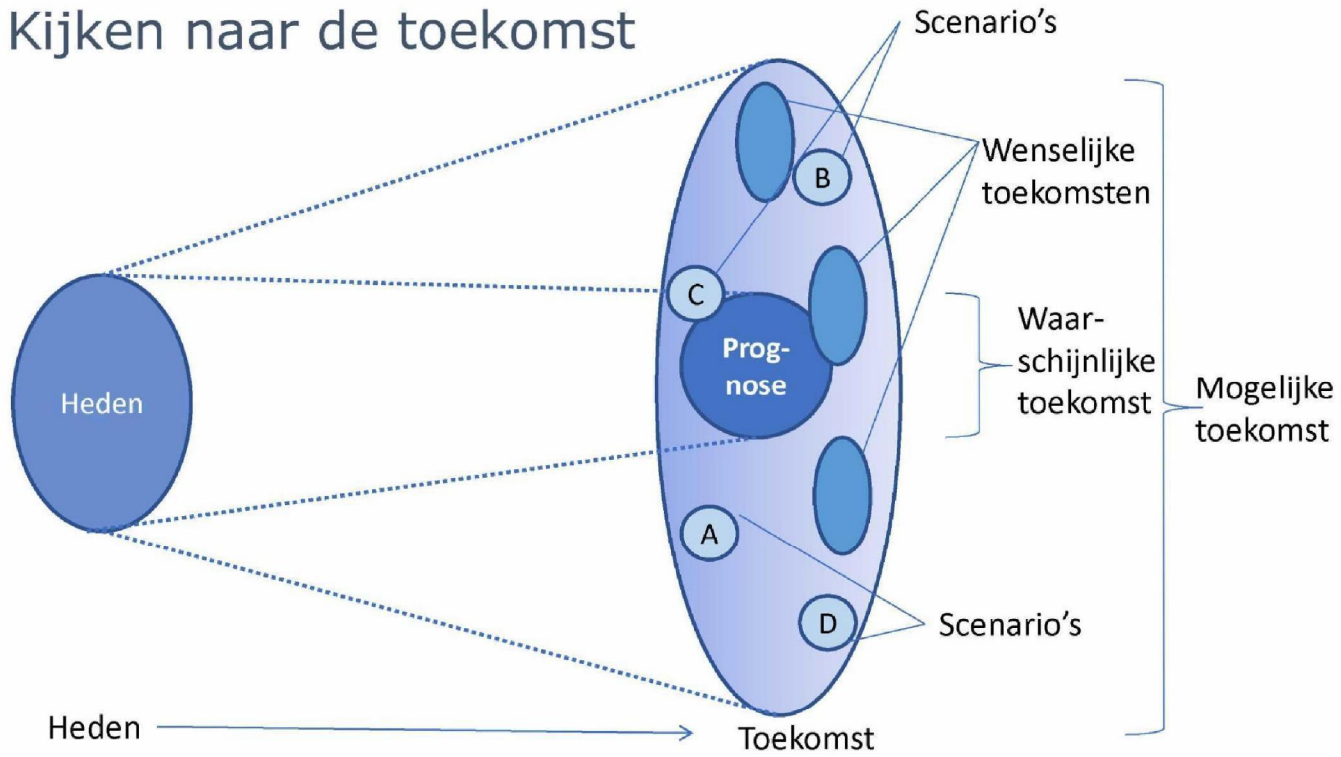
- Ministerie VWS (projectgroep KUCG, Contourennota)
- Interdepartementale stuurgroep

De praktijk:

- Focusgroepen professionals/ervaringsdeskundigen

Kijken naar de toekomst

Aanpak C-VTV

Wat komt er op ons af?

- Trendscenario
- Aanvullende scenario's (o.m. COVID, sociaaleconomische ontwikkelingen)
- 4 inhoudelijke thema's (COVID-19, Gezondheid, Zorg en Leefomgeving)

Wat zijn de maatschappelijke opgaven?

- (Normatieve) beelden o.b.v. perspectieven
- Win-lose maar juist ook win-wins

Bevindingen

- Handelingsstrategieën voor beleid en maatschappij

Wat komt er op ons af?
Trends en scenario's

Welke maatschappelijke
opgaven komen hier uit voort?

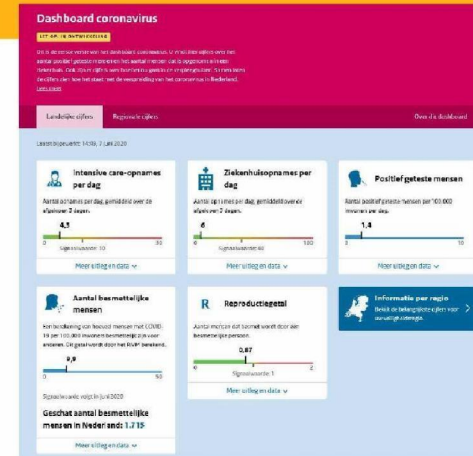

Wat kunnen we hier aan doen?

1. Thema COVID-19

- Kenmerken van SARS-CoV-2
 - Verspreiding (R0)
 - Ziektepatroon/beeld
- Directe gevolgen van COVID-19
 - Voor zorg: Infecties-ziekenhuisopnames/IC
 - Gezondheid, ziekte en sterfte
 - Ziektelast (infecties, behandeling, post IC syndroom)
 - Onderregistratie
- Lange termijn: kwetsbare bevolking

2. Gezondheid

Trends

- Bredere determinanten gezondheid (leefstijl/gedrag/arbeid/milieu)
- Breed gezondheidsbegrip: naast ziekte en sterfte ook beperkingen, ervaren gezondheid, eigen regie
- Vergrijzing dominante trend: Meer gezondheid, meer ziekte

Door Corona:

- Verandering determinanten (o.m. BMI, roken, bewegen)
- Gezondheidseffecten van verandering in determinanten en door uitgestelde, afgeschaalde zorg

Kwetsbare groepen (Ouderen, ongezonde leefstijl, multimorbiditeit, ...)

3. Zorg

Trends (VTV 2018)

- Patiënten doen steeds meer zelf
- Mentale druk onder jongeren lijkt toe te nemen
- Andere zorgvraag door betere behandelingen
- Kwetsbare ouderen hebben complexere zorgvraag
- Ouderdomsziekten zorgen voor grote druk op de zorg

Veranderingen:

- Wachlijsten, stuwmeren,
- Doorbraak digitalisering
- Kwetsbare groepen extra kwetsbaar
- Ouderenzorg: *nóg* langer thuis

4. Leefomgeving: Verdichting stedelijk gebied

Trends:

- Toenemende druk op openbare en groene ruimte zet door.
- Door Corona: Verandering bewegen, ontspannen, ontmoeten. M.n. kwetsbare groepen ouderen, lage SES.

Fysieke impacts

- Afstandsregels: Blijft afstand buiten nodig?
- Verbreding wandelpaden, fietsen naar rijbaan, minder autoverkeer in binnensteden
- Groter ruimtebeslag horeca en georganiseerde sport

Sociale impacts

- Sociale samenhang en buurt(inspraak)processen
- COVID treft kwetsbare wijken/groepen meer?

4. Leefomgeving: Mobiliteit, lucht en klimaat

Trends:

- Verdere stijging duurzame en gezonde mobiliteit.
- Door Corona: extra effecten bewegen, verkeersveiligheid en milieu-gezondheid.
- Ondanks (tijdelijke?) vermindering van CO₂-emissies klimaatverandering

Verdieping

- Meer (ruimte voor) lopen of fietsen, verschuiving van OV naar auto/fiets
- Overeenkomst/link drivers pandemie en drivers klimaatverandering
- Effect klimaatverandering op gezondheid door coronamaatregelen: hitte (ouderen), verkoeling zoeken, meer binnen (lage SES)
- Rol luchtverontreiniging kwetsbaarheid voor virus (nog veel onbekend)
- Rol (intensieve) veehouderij: CO₂, fijn stof, verspreiding virussen/zoönosen

5. Opgaven: kansen en keuzes

- Er is niet één wenselijke toekomst voor de volksgezondheid.
- Vier normatieve perspectieven VTV-2014 laten deze diversiteit zien.
- Soms gaan ze samen (= kans), soms botsen ze (= keuze).
 - Op en top gezond
 - Iedereen doet mee
 - Heft in eigen handen
 - Gezonde welvaart

Voorbeeld kans: geen corona in slachthuizen

- Besmettingshaard (ze werken dicht op elkaar)
- Laagopgeleide immigranten
- Werkgever stopt ze met z'n achten in een busje
- Vlees is een belangrijk exportproduct

Contact C-VTV

- (10)(2e) (10)(2e)
— (10)(2e) [@rivm.nl](mailto:(10)(2e)@rivm.nl)
- (10)(2e)
— (10)(2e) [@rivm.nl](mailto:(10)(2e)@rivm.nl)